

**SOUČASNÁ
ČESKÁ
HRA
05-06
10**

S	Č	H
---	---	---

Michal Šanda
ŠPANĚLSKÉ PTÁČKY

OSOBY

© Martin Šanda, 2006
© Větrné mlýny /www.vetrnemlyny.cz/, 2006

ISSN 1213-7022

Svolení k divadelnímu provozování
a k jakémukoliv veřejnému užití této hry udílí
DILIA, divadelní a literární agentura, občanské sdružení
/www.dilia.cz/

Jeroným
Otec
Teta Magdaléna

SCÉNA 1

Jeroným je přiměřeně zdevastovaný čtyřicátník. Na čem spočinou oči diváka při prvním pohledu je pivní teřich vyboulující o číslo větší kostkovanou košili nedbale vykasanou z kalhot. Opasek má rozepjatý a manšetrové kalhoty popuštěné hluboko k bedrům. Z lednice umístěné vprostřed jeviště vyndá láhev piva. Dvěma rutinně zažitými kroky se přemístí doprava ke kuchyňské lince. Z šuplete vyndá nůž a přes kotník ukazováku odpáčí z piva korunku. Napije se a opět se přesune k lednici. Tentokrát z lednice vyjme spalík masa na bílém polystyrenovém tácku. Než maso začne krájet znova se napije a z hloubi svého teřichu si odříhne. Na scéně vlevo je umístěno kanape. Na něm vegetuje Jeronýmův otec. Od příchodu domů z biliáru až do pozdní noci před usnutím zaujímá neměnnou pozici v polosedu, při níž je opřen o levý loket. Koberec okolo kanape je posetý křehkými šupinami z rozdupnutého drobtu listového těsta. Bramborový hranolek obalený chuchvalcem vlasů, opodál leží prachem pokrytá zatvrdlá ponožka. Krom toho se pod kanapem povalují tři páry bot a vyteklá tuba

lepidla. To se otec před časem pokoušel lepit prasklou podrážku u jedné z oněch bot. A další na patách zahnědlé ponožky. Konferenční stolek před kanapem překypuje nespočtem krabiček od léků. Valná většina z nich je prázdná, ale otec dosud nenašel sílu je protřít. Útržky složenek, propisovací tužka, baterie do hodinek, kalkulačka, baterka, ovladač na televizi. Otec natáhne ruku po ovladači a ztlumí zvuk.

- Otec** Ukaž, co to máš za kudlu?
Jeroným (vezme nůž, kterým krájí maso, za špičku) Tuhle.
- Otec** Já si to myslím.
Jeroným Děje se něco?
Otec Podle toho, co tím krájíš.
Jeroným Maso na ptáčky.
Otec Ptáčky byly v sobotu, nechceš ho nakrájet na kostky na čínu? Někde by tu měla být omáčka Uncle Bens s bambusovejma výhonkami.
- Jeroným** V sobotu bylo kuře.
Otec Ty jakmile intuitivně ucejtíš, že jde o něco trochu důležitýho, začneš pindat a vršit před sebe slova jako barikádu. Co bylo v sobotu k obědu mě nezajímá, už je to sněžený a hotovo. Chtěl jsem tě jenom decentně upozornit, že ta kudla není nějaký pajzák, ale je ze švédský překovavaný ocele.
- Jeroným** Ostří má údajně mít broušený laserem, kde jsi ale prosím tebe přišel na tu ocel, vždyť je to obyčejná tescoma.
- Otec** Aha, obyčejná. Pro tebe je 350 korun obyčejnost.

Jeroným Koupím si nůž —
Otec Jak koupím?
Jeroným No já jsem si ho koupil.
Otec Počkej, počkej.
Jeroným Platil jsem ho v Globusu svojí kartou, si vzpomeň. U pokladny jsi ho vyndal z nákupního vozejku extra na pás a řek, ať si ho zaplatím. Přitom původně jsem chtěl úplně jinej, ale ten se ti zdál bejt moc širokej.
Otec Už 350 korun utratit za nůž je dost.

Jeroným odloží nůž na prkýnko.

Otec Ne, ne, krájej dál. Prostě jsem chtěl jenom aby tě někdy v budoucnu třeba nenapadlo otevírat s tou kudlou konzervy nebo podobný brikule.

Stiskne ovladač a prostorem zaburácí komisař Knolle.

Knolle Musíš jezdit na kariwurst až sem do tramtárie?
Bawarski Mám to tu rád. Takhle romantickej buřtstánek nenajdeš v celým Hamburku. Zadní stěnou je přilípnutej na pilíř S-Bahnu. Kolik je?

Knolle Půl devátý.

Bawarski Za sedm minut nahoře projede vlak a tady dole se všechno dá do pohybu, třese se to tu a reklama na coca-colu na stříšce se rozrachtá.

Knolle Štamprlata skáčou dolů z poličky?

Bawarski A paní Gudrun je musí chytat do zástěry.

Prodavačka v buřtstánku, paní Gudrun Přeháníte.

Bawarski Kdepak.

Zatímco Bawarski žertuje s paní Gudrun,

zmocní se Knolle kariwurstu. Mastné prsty si utře do Bawarskiho šály.

Knolle (s plnými ústy) Byl bys přežranej.

Bawarski (na oko pohoršeně) Teda!

Knolle Konec legráček.

Bawarski vyndá z náprsní kapsy doutník.

Paní Gudrun Chutnalo?

Bawarski Pravda, konec legráček. Paní Gudrun, můžete mi prodat krabičku sirek? Po tom kariwurstu z kterého jsem viděl leda Knolleho prsty na mé šále bych si dopřál aspoň siestu a zapálil si.

Knolle Co je s těma sirkama? Musíme hnout kostrou. Šéf s kompletní pátračkou už vyjeli do přístavu.

Bawarski Víš o tom případu něco víc, než jsem našel na pageru?

Knolle V lalůčku ucha cejtím že máme před sebou pernej den.

SCÉNA 2

Z foyeru se pootevřou dveře a štěrbínou světla do hlediště vejdou muž se ženou. Usadí se do nejbližších sedadel. Dnes večer není úplně vyprodáno.

Otec Co tam asi bude jinýho než utopená mrtvola.

Jeroným Cože?

Otec Říkám, co asi v tom přístavu bude.

Jeroným V jakým přístavu?

Otec Honěj akorát čas a metry filmu. Na to jak nasedaj do auta se dívat nemusim.

Přepne na druhý kanál.

Mužský hlas S tvůrci francouzského dokumentárního filmu se vydáme po stopách kultury nejstarších civilizací, mezi primitivní kmeny na Nové Guinei. Deštným pralesem se probijeme po visutých mostech nad propastnými stržemi do hor, kde na náhorních plošinách jsou dosud neprobádané vesnice domorodých Huitů. Na vlastní oči uvidíme, co je pravdy na zápisech v kronikách misionářů o jejich údajném kanibalství. Nebo pochutina pečená v banánovníkových listech na rozžhavených kamelech je docela obyčejné, lidojedského mýtu zbavené, sele divokého prasete pekari?

Otec přepne ovladačem.

Komentátor Petrouš. Kadlec. Herzán. Petrouš. Hašek centruje.

Další kanál.

Moderátorka televizní soutěže Prvek, jehož jméno máte uhodnout, byl objeven roku 1789. Těžen byl v Jáchymově a britském Cornwallu a používal se původně pro barvení skla a glazur. V roce 1896 zjistil Henri Becquerel, že je radioaktivní. Marie Curie-Sklodovská poté z jáchymovského smolince izolovala dva nové prvky, polonium a o něco později radium. Napovíme vám, že dotyčný prvek má v Mendělejevově tabulce číslo 92.

Otec Uran. Proboha jakej vizážista jí dělal trvalou? S paličí naondulovanou jako velikonoční beránek rouno bych bejt moderátorkou na obrazovku nevlez. Se divim, že neplácla nic o obligátním chicagskym milíři.

Přepne.

Komentátor Došek. Ofsajd.

Otec Hráť s Libercem někdo jinej než Sparta, tak se dívám. Spartany já nemůžu překousnout. Dokud jsem za mlada chođival na fotbal, než mi to po svatbě tvoje matka zatrhнула, chodil jsem radši na Bohemku. Spartanský fanoušci byli odjakživa primitivové, za jejich skandování jsem se propadal studem. Přitom je to vládní klub ať je režim jakejkoliv. Po Machovi dneska ani pes nešťekne, po právu skončil v kriminále. Namočenej do toho byl i ministr vnitra Čermák a Klaus jim přestřihoval pásku na nezkolaudovaným a bez stavebního povolení vynovicírovaným stadionu. Tohle měli pustit v televizi před volbou prezidenta. Nebo co jsme se se smíchovským dědou naštengrovali kvůli Novotnému.

Jeroným Já vím.

Otec Novotnej byl spartán až do prdele a navrch generální tajemník ÚV. Cpal do nich dotace horem dolem a aby to nevypadalo moc okatě, nastrčil do předsednictva klubu svýho synátora. Co to bylo? Od Petrouše to asi měla bejt klíčka nebo co. Oni se na to aby nakopli míč do vápna. Faul. No hůř než lačnej k sraní. Slyšels ho?

Komentátor Fauly do šimpanu bolejš až sem na tribunu.

Otec Idiot. Šestaosmdesátá minuta, beztak už bude konec.

Přepne.

Mužský hlas Unikátní francouzský dokument o Guinei uvidíte dnes večer.

Otec Na Primě hovno, na jedničce, na dvojce, asi bude nejlepší na Nově ta kriminálka, co říkáš?

SCÉNA 3

Jeroným dopije pivo. Prázdnou láhev postaví z boku kuchňské linky a začne si připravovat ingredience na vaření. Ze sítky vyjme větší cibuli. Pomačká ji zkusmo mezi prsty. Přestože z cibule počíná rašit zelený výhonek je uvnitř pevná.

Jeroným Holt to bude míň pikantní, ale pro jednu to snad přežijeme. Jak jsem spěchal zapomněl jsem se zastavit u Meinla pro kapary.

Otec Na co kaprlata?

Jeroným Vždycky do ptáčků dávám kapary.

Otec Odkdy?

Jeroným Prosím tě, kapary dávala do ptáčků i máma, to je podle receptu horoměřický babičky.

Otec Jsem si všimnul, že ses někde zasek.

Jeroným Měl jsem schůzku s nakladatelem.

Otec To s říkal už včera, že budeš mít s někým schůzku ale hodina to není schůzka, to už je rokování.

Jeroným Něco mu do toho vlezlo, musel jsem na něj dvacet minut čekat.

Otec Dvacet minut bych nečekal ani na anglickou královnu! Cos mu řek?

Jeroným Co by.

Otec To jsi celej ty a potom to v sobě dusíš. Něco ti povím. Dneska na kulečniku, hráli jsme s Fadrnostou do dvou set. Na první náběh jsem udělal osmdesát dva. Měl jsem to seštelovaný do ameriky a přijde Marcinek a prej že jsem na tenhle měsíc nezapltil klubový příspěvky. Zaplatil, to víš, že jo. Prdel, jsem mu odpověděl.

Jeroným se mlčky přešourá k lednici a otevře si nové pivo. Z horní přihrádky vezme čtyři vajíčka.

Otec Ale ne prdel. Prrrdeee! jsem si ho vychutnal.

Jeroným zapálí hořák na sporáku a do středně velkého hrnce napustí vodu. Několika špetkami ji osolí. Otec chvíli pozoruje Jeronýmovo počínání a když se nedočká žádné reakce, chopí se ovladače a opět zapne zvuk. Před tím si ještě povzdychne. Ono sledovat Jeronýma při obyčejném úkonu jakým je dát hřát vodu na vajíčka je skutečně svým způsobem na povzdech. Ukazovákem obkrouží dno hrnce. Dvakrát po směru hodinových ručiček. Pohlédne do hlediště a hrnec schová za svůj terč, aby pokradmu ukazovákem obkroužil dno hrnce dvakrát i proti směru. Obdobně než do hrnce napustí vodu. Rameno pákové baterie musí být nastaveno absolutně kolmo ke dřezu. Než toho Jeroným dosáhne, chvíli to trvá. A podaří-li se nakonec dát vodu hřát

na sporák, vyvstane před ním úkol vyndat z šuplete plného příborův paličku na maso, což signifikantně započne přerovnávaním lžiček.

Knolle Kriminalista musí bejt precizní, o tom šéfe žádá.

Policejní rada Radši to ani nedoříkávejte.

Bawarski Knolle má šéfe pravdu, řešíme tu vraždu a nemáme mrtvolu, to chce kapinánek neortodoxní přístup, nezdá se vám?

Knolle Moje řeč.

Bawarski *(pohlédne na lano uvázané ke kotevnímu patníku)* Fotograf už odjel?

Uniformovaný policista Fotograf! *(ke druhému uniformovanému policistovi)* Herrmanne, skoč tam a jestli ještě neodjel, ať jde sem.

Bawarski Vy jste Herrmann?

Herrmann Ano komisaři.

Bawarski S jedním nebo dvěma en?

Otec To je k nepřežití ty vaše policajtský frky.

Herrmann Hermann psáno německy, se dvěma.

Bawarski Nadhánět fotografa nebude třeba.

Knolle Šéfe no tak.

Policejní rada Ukecali jste mě, chlapi, ale protokol o výjezdu, přestože jsme tu byli zbytečně, chci mít ráno na stole.

Pokaždé, když Jeroným udeří paličkou, přidá otec zvuk televizoru o čárku víc nahlas.

Otec Copak to neslyšíš, jakej s tou svojí paličkou děláš rámus? Už to vidim, ty cáry jaký z takovýho nádhernýho masa uděláš. Proklepeš ho!

Knolle Na Bawarského datlovací schopnosti se můžete spolehnout.

Otec Slyšíš?

Bawarski Už zase já.

Otec Bude jako papír, do něj potom nic nezabalíš. Nezapomeň, že tam musí přijít i okurka.

Do toho zazvoní mobilní telefon. Jeroným pohlédne na svůj mobil položený poblíž odkapávače na nádobí a opět se věnuje vaření. Otec nereaguje, přítom drnčící telefon před ním poskakuje na stolku.

Jeroným Zvoníš ty.

Otec A jak to mám poznat, když sis dal stejnou melodii jako mám já?

Jeroným Máš Yesterday. Já mám Lilli Marlene.

Otec Ale měli jsme stejný.

Jeroným Měli jsme stejný mobily. To sis zase plet tu pitomou. *(Zahvízdá ústřední melodii z Casablancy.)*

Otec S čím?

Jeroným S My Lordem.

Telefon přestane vyzvánět.

Otec Nechaji to dvakrát cinknout. Vsadim se, že to byl Marcinek. Známe svý pappenheimský chytrálisty. Určitě to byl on. Marcinek neví, jak do toho, aby se mi za to svoje dnešní fó pá omluvil a myslí si, že to nastrčí, že teď-konc zavolám já zpátky jemu. Bude se vykecávat bůh ví jak dlouho, jako kdyby byl akcionářem Vodafonu, to jim ty prachy může rovnou nacpat do chřtánu a neotravovat mě.

Žena v hledišti se nakloní k muži

Marcinková Štípni mě, jestli se mi to nezdá. Na dnešní představení jsem lístky nekupovala, dostala jsem je v pátek v práci od Jaruny, která Otradovce ani tebe nezná. Den co den jsi na kulečnicku a jednou si vyrazíme spolu a oni dávají hru o vás!

Marcinek Co bych měl říkat já? Otradovec si mě bere do huby a není na tom zbla pravdy. Dneska v herně sice hrál s Fadrnostou, ale amerika?

Marcinková Vynech biliárový detaily.

Marcinek Koule měl rozstrkaný po stole. Ať si na jevišti camrá co chce, příspěvky na tenhle měsíc zaplacený nemá. Šel jsem za ním. Stoupl jsem si k počítadlu a čekal až dohraje sérii. Jak mě zmerčil štrejchnul do koule, aby to vypadalo jako kiks a vystartoval na mě, že jsem mu rozhodil koncentraci. Dal si tágo do futrálu a odešel, aniž bych mu stačil o příspěvkách říct slovo. S mobilem je to to samý. Sama jsi viděla, že jsem ho před divadlem vypínal, tak jak bych mu moh volat.

Marcinková Proč tě uráží?

Marcinek Nerozčiluj se, nevíme, kdo tu hru napsal. O přestávce dojdou koupit program, třeba se to vysvětlí.

SCÉNA 4

Jako v předešlé scéně - otec na kanapi, televize, Jeroným u sporáku.

Otec Když už tě tady mám, můžeme rovnou naplánovat na sobotu kdy pojedeme do Globusu. Ráno se chci koukat na bitvu o Mid-

way a potom je taky něco tuším na dvojce, ale se připrav, že tam sjedeme odpoledne. Co budeš kupovat kaprlata někde u Meila, když v Globusu je maj taky. Do ptáčků dobereš okurky a lednice je prázdná a něco jíst musíme. Něco na oběd na neděli. Něco rychlého, protože od jedny jdu hrát kvarty na Žižkov. Co v neděli k večeři. Co k večeři na pondělek. A máš tu úterý a ve všední den jezdit do Globusu nevím proč nechceš. Přitom jsou to jenom čtyři stanice metrem. Vajíčka se ti už vařej klokotem. Od sporáku přešvenkne pohledem na Jeronýma. Pokaždý si vybereš ten nejnemožnější hrnec. Od Jeronýma opět ke sporáku. Sehni se, abys to viděl z podhledu jako to odsud vidím já. Uvidíš, jak je moc malej a plameny ti šlehaj všude možně okolo, jenom ne do dna. Víš kolik máme doplatek za plyn? Pojd' sem ke mně a sehni se.

Ono sehni se nebylo míněno jako řečnický obraz. Svou výzvu otec myslel naprosto vážně, aby Jeroným přišel k němu ke kanapi a odsud v předklonu pár pokorných sekund civěl na plamen pod hrncem.

Ty sem teda nepůjdeš.

Jeroným bez odpovědi.

Kam ty bys chodil, to máš pravdu, tobě je to očividně buřt.

Jeroným vypne hořák.

Hned vypínat jsi ho nemusel, přece nebude-
me kvůli tomu jíst vajíčka syrový. Poslední
dobou pozoruju, že jsi nějaký urážlivej. Co
to je s tebou? Bejt tebou bych se nad sebou
zamyslel a dal se trochu do pucu.

*S podmračenou tváří v níž mu pulzuje nevy-
buchlý vztek sáhne Jeroným do vroucí vody
a v dlani rozdrtí jedno z vajíček. Rozmačka-
né vejce odhodí do odpadkového koše, to
vše aniž by byl opařen. Nahromaděná nená-
vist a vztek v takovýchto okamžicích se pře-
transformují v nadlidskou sílu a nadpřirozené
schopnosti. Ovšem jsou to jenom kratičké
okamžiky. Aby Jeroným slil vodu s ostatních
vajíček, musí si na to vzít chňapku.*

Otec Když necháš plyn na plnej céres, se nemůžeš
divit, že ti vajíčka popraskaj. Na melanž bylo
jenom to jedno nebo jich je takovejch víc?

Bez odpovědi.

Otec V sobotu teda počítej s tím Globusem.

Jeroným *(tiše, zato však rozhodným tónem, tím tó-
nem kterého se jako dítě děsil a který mi-
moděk za ta léta soužití přejal od otce do
svého repertoáru, sykne)* Nikam nejedu.

*Otevře dveře lednice a začne vyndávat sýry.
Ementál. Lučina. Do ruky vezme krabičku
Hermelínu a zatřese s ní.*

Otec Jak nejedu?

Jeroným Nedojedenej hermelín. Sejrů je tady že se
kazej. Pokaždý když jdu s košem ty nejstar-
ší s prošlým datem musim vyhazovat.

Otec To je ti říkám nevyhazuj.

Jeroným Ramy pyramida vaniček. Kolik jich může
bejt? Křemešník. A další šiška salámu. Podí-
vá se na papírový pásek přilepený na salá-
mu. Co je to? Herkules.

Otec Jo, Herkules.

Jeroným Švédskej dresing.

Otec Nech toho.

Jeroným *(přičichne ke kostce droždí)* Fuj!

Otec Říkám ti nic nevyhazuj a už toho nech.

Jeroným Vždyť je to droždí cejitit.

Na obrazovce problikne trenér Sparty Hřebík.

Otec Čuráku!

*Jeroným ví, že čurákem není trenér Sparty
Hřebík, ale že otcův výkřik byl ve skuteč-
nosti adresován jemu.*

SCÉNA 5

*Jeroným zaslechne v televizi štěkání psa a
vzápětí nato dětský hlas Tomáše Holého. Lá-
hev v ruce čtyřikrát se dotkne ukazovákem
etikety Staropramenu, v každém meandru
zeleného es orámovaného zlatým chmelem
a snopem ječmene dvakrát. Teprve potom
si lokne na kuráž a vydá se k otcovu kanapi.*

Jeroným Oni už nedávaj kriminálku?

Otec *(úsečně)* Reklama.

Po chvíli vygradovaného napětí smířlivě přepne ovladačem a nad jevištěm prolétne trojlošník Fokker DR.I, model z roku 1917. Udělá looping. Rybízový džus Pfaner v kabině pilota se díky originálnímu uzávěru nevylije a na padáčku se k zemi snese sysel.

Otec přepne ovladačem zpět na Primu Pod jezevčí skálou budou dávat až v neděli, tohle je jenom upoutávka. Nevím jak ty, já ten film můžu pokaždý vidět znovu. Neříkám celej, ale ten kluk je úžasný.

Jeroným přitaká, sehne se a ze země sebere plyšového sysla, čímž poleví v ostražitosti.

Jeroným Akorát potom to režisér nezvlád. Přijde přece do myslivny a ta je prázdná. Uprostřed letního dne že si lehne a usne.

Otec Režisér ne, ty seš pěkněj blb. Víš jak to sem měl daleko? Musel jet autobusem a podle toho krpálu je to od zastávky ještě pěkná štrapáce. Jít bych to rozhodně nechtěl. To se ti zdá na malýho kluka málo? Autobusy tehdy nejezdily víc než sedmdesátkou, to máš čtyři hodiny jenom čistý jízdy.

Neuvěřitelné. On ví, že z fiktivního města na fiktivní zastávku na znamení trvá autobusem cesta čtyři hodiny. Podle prostřihu na louku ve svahu usoudí, že od zastávky je to hodinový krpál k jakési pravděpodobně filmaři zbudované kulise hájenky. Už docela zmagoril, pomyslí si Jeroným.

Karosy sice jezdily pomalu, zato to byly na svojí dobu spolehlivý autobusy. Mám na karosu jednu nezapomenutelnou vzpomínku. Ty jsi byl už nevím kde, asi u našich na Smíchově a my jsme s mámou jeli na zájezd do Tábora. S průvodcem jsme se dohodli, že nás katakombama protáhne bez výkladu a jedem domu, protože večer dávali finále mistrovství světa. Co se ale nestalo, u Noskova autobusu praskla kliková hřídel. Já byl na mrtvici. Nakonec jsme finále Argentina - Holandsko poslouchali z řídičovýho tranzistoráku a místo na hřiště čučeli do kukuřičnýho pole.

Jeroným Spolehlivý, když vám praskla klikovka?
Otec Spolehlivý ironicky.

Sotva to dořekne, přidá o dílek zvuk. Audience je skončena.

SCÉNA 6

Jeroným stále stojí u kanape se systlem. Otec přidá zvuk o další dílek. Jeroným pochopí a odejde dovařit ptáčky. Vezme vystydla vajíčka, odpadkový koš si přisune na předscénu a při oloupávání skořápek prosloví následující monolog.

Jeroným Řve na mě čuráku a já za ním přilezu? Markýrovat zájem o Karosy z osmasedmdesátýho bylo pudově sebezáchovný. Celkem svinsky a promyšleně si otec nakumuluje adrenalin a potom ho na mě vycákne. Tohle jsou jeho skutečný orgasmy. Slastně

vyzůřenej vejr na bednu a za minutu nevi o niĉem. JenomŹe já si po kaŹd hádce donekoneĉna omlm znovu a znovu to svoje poniŹen, tomu nejde uniknout, nad tady tma zatracenejma vajĉkama, teda ne, vajĉka za nic nemŹou, naopak vařen je moje kotva před zecvokatnm, v hlavě si melu tu hádku a pozvolna se z mozkovejch závětí stanou tup Źroubovnice toĉc se na místě kolem vlastní osy. Dopředu je optickej klam. Dopředu je v mlejnk posunovanej jenom mk. Z ostří ohraniĉenejch zrnek se stane beztvar kaše. Ty martyria do Globusu sobotu co sobotu mají přesně namřenej cíl – po pracovních dnech v kterých se mu vymykm zpod kontroly a mŹu si svobodn dělat co chci, mi otec musí ukázat moj svobody břeh a kdo je nad n skuteĉnm pánem. Ne Źe bych se do mlejnk propadal odjakŹiva. Několikrát jsem se to pokusil racionln řešit; vlastn i on. Poslední kdŹ si všimnul, Źe s ním týden v podstatě nekomunikuju a Źe se hovory z moj strany smrsknuly na to, jestli je dostatek chleba, sám zaĉal. Prej proĉ m tejrš? Tak se to ve mně zatetelilo, a říkal jsem si, jakej je otec dynamit, jak proboural průplav ke komunikaci a se srdcem na dlani naivn jako koloušek jsem mu řekl o tom řvan. A on? Opĉil mi, abych si zašel na Wilsonovo ndraŹ na podatelnu balíků a nechal se odexpedovat do Bohnic. U něj je chyba vŹdycky v těch drugejch. Co si to ale osobuje za právo poniŹovat lidskou bytost, kdo mu to právo dal? Před smrtí se mi máma omluvila, Źe mi ho zanechává na

krku. Balvan na oprtce. (zarazí se) Proboha! Co jsem za zrdu, Źe mŹu na něco takovho pomyslet? Neni nakonec normln a férovější on s jeho řvanm, neŹ j semlanej podpsovejma představama? Slaboch. Neni na ĉase uŹ to říct nahlas? KaŹdej neni uzpsobenej bejt hrdinou. Od hrdinství je tu Herkules. V sobotu na posilnnou svho slaboštv ho koupím zase ššku. A tak postupn z těch nikam nevedoucích maratonů ūvah zmz otec a v mlejnk zstvm sám, nad sebou zdcrenej. Mk.

SCÉNA 7

Zato otec na svém kanapi je předobrazem spokojenosti. Pouze po poznámce komisaře Bawarského, Źe se ochladilo, přes nohy si přetáhne Źupan. Canovastrasse je ūzk ulĉka na periferii Hamburku. Tvoří ji vřehovšud zeď praŹrn kávy. Na n je Źlutm psmem napsnoRungiusmarkt GmbH. Protější domy jsou třpatrov ĉinŹky z neomítnutých cihel s vnějšími poŹrnmi schodišti. Na dlŹdn posflikovan ze Źulovch kostek a asfaltových záplat dopadly prvn kapky.

Knolle Říkal jsem ti, Źe bude přšet.

Bawarski Dobr, dobr, ty meteorologu. Máš jako vŹdycky pravdu. NeŹ se to přeŹene nevytáhne z domova paty. Přeparkuj aŹ tsn ke zdi, aby nás nezmerĉil z okna v odrazu z kaluŹ.

Knolle Bacha!

Bawarski Registruju.
Otec Ale dost pozdě.

Ze zadního vchodu domu u něhož tlí vyhozená stará matrace hemžící se hejnem potkanů vyjde muž v černém raglánu.

Knolle Podívejme ho, vyjde si na špacír a bez deštníku.

Bawarski Vycouvej.

Knolle Blázníš?

Bawarski Dělej. Co to znamená, že nemá deštník?

Knolle Že na něj čeká auto s komplicem.

Bawarski s Knollem objedou blok a jejich podezření se potvrdí. Za rohem stojí nastartovaný černý mercedes.

Otec Ten vám vytřel zrak. No jasně, dveře u spoujezdce už jsou otevřené, jen vlézt dovnitř a kam se pohrabete na meďoura s vaší kraksnou.

Oproti otcovým předpokladům však do mercedesu nasedla žena. Vyběhla z pražírny a mercedes se rozjel směrem na Ohlsdorf. Sledovaný muž zamířil na zastávku. Po deseti minutách, kdy se společně s dalšími cestujícími schovával před deštěm pod úzkou stříškou čekárny, nastoupil do autobusu 168. Linka tohoto čísla začíná ve Wellingsbüttelu. Proplete se centrem města a konečnou má v Rahlstedtu.

SCÉNA 8

Vzadu v zákulisí zazvoní zvonek. Jeroným jde otevřít. Na jeviště vejde otcova sestra, teta Magdaléna. Oblečena je do květovaných šatů a černého plédu, v ruce mokrý deštník.

Teta Magdaléna To je sibérie, že mi ani deštník nebyl moc platnej. Chytlo mě to před muzeem, najednou se zvednul vítr a začaly padat proužky deště. Podívej, jak mám mokrý punčochy. Říkala jsem si nejdřív, že se schovám v pasáži, ale pak jsem si uvědomila, že od muzea to vlastně není daleko k vám, než se to přezene. Položí rozevřený deštník na zem. Nazdar Rudlo.

Otec No nazdar. Jestli jsou německý policajti neschopný i ve skutečnosti jako tihle dva.

Teta Magdaléna *(dojde k otcovu kanapi a nakloní se k televizi)* Na co to koukáš?

Otec Na nějakou kriminálku.

Teta Magdaléna O čem?

Otec O čem asi taková kriminálka může bejt. Posad' se.

Teta Magdaléna Kam?

Židle slouží otci na odkládání oblečení. Manšestrové kalhoty, kravata, slipy, dva opasky a několik košil tvoří na opěradle objemnou bakuli. Teta Magdaléna zaváhá, minil-li tuto židli nebo snad přímo kanape.

Otec Těch hadrů si nevšímej. Beztak je zítra musím dát do pračky. Dneska ale na to nemám nějak energii. Dáš si kafe?

Teta Magdaléna Ráda, od rána jsem měla než cappuccino z automatu.

Otec Jeronýme! Postav Magdě na kafe.

Jeroným vyndá z kredence hrnek a zamává jím v natažené ruce.

Teta Magdaléna Může bejt. Ne moc silný, lžičku s malým vršíčkem.

Jeroným Kolik cukru?

Teta Magdaléna Nesladím.

Otec Mně budeš něco povídat. (*k Jeronýmovi*) Dej jí tam tři kostky.

SCÉNA 9

Teta Magdaléna Co je u vás Rudlo novýho?

Otec Všechno při starym. Změny jsou beztak jenom k horšímu. (*Očima švenkne na televizi, kde Bawarski a Knollem pronásledují autobus 168.*) Vem si třeba autáky, na co potřebujeme bejt já nevím z Jihlavy v Praze za hodinu? Formani to jezdívali s koňma za tři dny a svět se nezbořil. Narozdíl od našeho klipovýho profrcávání zrychlenýho času po sekundách, ta pomalost měla v sobě kvalitu. Cestou ouvozem cejtili kvést lupiny. Popovídali se sedlákama. Ještě když jsme byli děti byli přece běžně nad loukama skřívani. Prostě měli o hodně bohatší druh prožitků.

Přepne televizi, na dalším programu právě probíhá jakási diskuse.

Redaktor Pane místopředsedo, máte zpracované prognózy, jak se snížení marže odrazí dejme tomu v maloměstských lékárnách?

Otec Místopředseda! Co je to za titul?

Místopředseda Nejdřív se vrátím k tomu o čem byla předešlá debata a potom se vrátím k vaší otázce. Seděl jsem tady s vámi před několika měsíci na jedné z debat a řekl jsem, že ten problém není stranický, problém je v tom, že vyhláška je dílo asi šesti sedmi ministrů za poslední čtyři roky. Dovolte mi k ní pár slov. V našem poslaneckém klubu jsme aktuálně projednávali tuto situaci a myslíme si, že je na čase začít spolupracovat -

Redaktor Spolupracovat s kým?

Místopředseda Spolupracovat se všemi, kdo o spolupráci projeví zájem a nestanovují si ultimativní požadavky.

Redaktor Neodmítáte tedy v zásadě pomocnou ruku?

Místopředseda Pane redaktore, neskákejte mi do řeči. V zásadě ne, osobně jsem ochoten se sejít a to předesílám, i s nekoaličními partnery. Podívejte se na to z druhé strany, takové pendolino. Kvůli poruchovosti jedné soupravy přece nezrušíme celé České dráhy.

Otec (*přepne zpět na kriminálku*) S politikou to máš to samý. Slyšelas ho. Nejstrašnější je, že si on ani ostatní neuvědomujou, že blábol musí vzejít z demokracie už ze samotnýho principu. Dokud volební hlas nedoučennýho čalouníka bude mít stejnou váhu jako hlas univerzitního profesora, kterej svou volbu promejší, narozdíl od toho čalouníka. Ten zvolí partaj jejíž billboard viděl naposled. Šup s lístkem do urny a jde zase do hospody

chlemtat pivo. Povím ti, že Jeroným mě s tím pivem pěkně sere. Už ho zase do sebe klopi.

Zatímco otec rozpráví s tetou Magdalénou, provedl Jeroným několik svých pošuckých rituálů, než se propracoval k otevření hořčice.

- Otec** Se pochlub kolikátou kuželkou už dneska srážíš. *(k tetě Magdaléně)* To je náš sportovec.
- Teta** Magdaléna Co to, Jeronýme, vaříš?
- Otec** Ptáčky, ale se podrž, s kaprlatama!

V hledišti

- Marcinek** Madla se vůbec nezměnila.
- Marcinková** Ty tu ženskou znáš?
- Marcinek** Celou Otradovcovic rodinu, vždyť jsme v Be-lojanisce bydleli s nima na patře. Marcinková O tom jsi mi nikdy nepovídal.
- Marcinek** Proč taky, nikdy ses na Otradovce neptala. Když jsem po škole šel do Děčína na námořnické učňák, Madla už byla na gymnplu, no a nějak v té době se naši odstěhovali ze Smíchova a ona se seznámila s Jirkou. Jirku ale znát musíš. Celý šedesátý a sedmdesátý léta pingloval v Branickém sklípku. S ním má Madla Olinu.
- Marcinková** Už vim. To víš, že ho znám, jsme od něj kupovali na chatu čerpadlo do studny.
- Marcinek** Na to jsem úplně zapomněl.
- Marcinková** A víš, že jsem ráda, že jsme tady?
- Marcinek** Doufám, že na mne nechceš vyrukovat s nějakou lacinou imprtinencí.

Na jevišti

Teta Magdaléna Ptáčky s kapary musím vyzkoušet. Dáváš je dovnitř do závitku nebo až do omáčky?

Otec Na tom nezáleží. *(k Jeronýmovi)* Koukám jak to tam morduješ s tou hořčicí. Nebuď línej umejt nádobí a vem si na to lžíci.

Teta Magdaléna Vždyť má lžíci.

Otec U vás je snad taky všechno při starym.

Teta Magdaléna Jirka je nějaký nakřapanej. Když jsem odcházela chystal se k doktorovi. Buchcal a měl 38,5. On se nikdy měřit nechce, říká že teploměr neléčí, teď ho ale začaly bolet klouby. Donutila jsem ho, aby neblbnul a změnil se. Jinak je imrvére na rybách. Mně to nevadí, aspoň si v klidu udělám, co potřebuju, žehlím, vyluxuju.

Jeroným Kam jezdí?

Teta Magdaléna To je různý. Dokud byl na hospodě a měli krátkej tejden, jezdili s kuchařem z Beogradu na Orlík. Co je na penzi motá se jenom tady kolem Prahy. Spánku už taky moc nedá, to mi připomnělo, Rudlo, jak jsi na tom se spaním ty?

Otec S rohypnolem dobře.

Teta Magdaléna Já to samý. Říkala jsem Jirkovi, když u toho doktora bude, aby mi nechal napsat recept na Stilnox.

Otec Mně Stilnox nezabírá.

Teta Magdaléna Takže většinou razí ze Smíchovskýho nádraží pantografem v 620. V květnu říkal, že do Černošic pod lávku. Kvůli povodním začali bagrovat koryto a zpevňovat navigaci a bylo po rybách. Chvilí jezdil na kapry snad taky na Berounku, ale blíž.

Jeroným Do Radotína?

Teta Magdaléna Jo, myslím, že tam.
Jeroným A na dravce?
Teta Magdaléna Na zahájení byli s Oliníným Štěpánem v Třebani.
Jeroným A?
Teta Magdaléna Chytili sumce.
Jeroným Dobrý. Já jsem na zahájení na Karlštejnském jezu dostal candáta.
Otec Ježíš ten kecá.
Teta Magdaléna Proč by měl Jeroným kecat?
Otec Spíš proč ho nepřines?
Jeroným Nemusím každou rybu, kterou chytnu, hned zabít.
Teta Magdaléna Jirka je taky pouští. To bysme nejedli nic jinýho, než ryby. Třeba toho sumce jsme si dali s chutí, to je ale spíš výjimka, my ani jeden ryby moc nemusíme.
Jeroným Co na Vltavu na bejvalou pstruhovku, jezdí? Slyšel jsem, že údajně u přívozu pod Vranskou přehradou zase nasadili hlavatky.
Teta Magdaléna Nevim, úplně dopodrobna to jeho rybaření nesleduju.
Otec Tak ses vyžvanil o rybách, ale teďka už buď ticho, je počasí.

Sáhne po ovladači, přepne z kriminálky na ČT 1 a scénou se rozezní známá znělka.

SCÉNA 10

Teta Magdaléna Olina se Štěpánem potřebujou zejtra zajet do Ikey. Slíbila jsem jim pohlídat Olinku. Rudlo, ta holka ti je dračice. Olina ji nemůže nechat na okamžik samotnou.

Pořád se někam šplhá po vejškách. Na to, jak je capart, je ke všemu ještě mazaná. Dostrkala nočník ke komodě a už byla nahore, než bys řek švec. Hlídat ji u nás doma znamená mít oči na stopkách, proto bych ji chtěla vzít do ZOO. Tam se zabaví zvířatama a Jirka se bude moct aspoň v klidu kurýrovat. Uvidíme, co budou říkat, abych si něco neplánovala a nepřišel slejvák jako prve.

Televizní rosnička Příjemný dobrý podvečer, vážení diváci. Nad střední Evropou se momentálně vyskytuje nízká inverzní oblačnost, ovlivněná brázdou vysokého tlaku nad Azorskými ostrovy. V jejím důsledku můžeme očekávat ústup stávající proměnlivé oblačnosti.

Otec Něco sis holka zapomněla doma.

Teta Magdaléna Co by si měla zapomenout?

Otec (*k Jeronýmovi*) Máš tu nit moc krátkou. Udělej ji delší, to se musí omotat pořádně, až to osmahneš maso se ti scvrkne a celý tvoje slavný kapratový nadívání ti vyhřežne do omáčky.

Teta Magdaléna po otci šlehne pohledem.

Otec Jestli to mocí mermo chceš slyšet, zapoměla si doma kozy. Podívej se na ni pořádně, jak tam kde by se to pod vejstřihem mělo klenout, na ní ten její šlabalabalok plandá.

Televizní rosnička 1005 hektopascalů.

Teta Magdaléna Rudlo!

Televizní rosnička Numerický model předpokládá ve druhé polovině dne zejména na Moravě a ve Slezsku -

Otec Pro kameru si vždycky vyberou nějakou líbi-

vou tvářičku, ovšem jestli to nepoznaj nebo co, že v ní není zbla oduševnělosti. Táníčce Míkovy tahle barbína nedosáhne ani po kotníky. Numerickej model nejsou z prstu vycucaný hausnumera, jenomže ona s nima hauzíruje, jako by byly. Má něco nabířovaného a sama ani kloudně neví, co říká. Kdyby to pouštěli namluvený z playbacku, udělali by líp. Už aby se po mateřský vrátila naše Táša.

Televizní rosnička Z počasí je to všechno, dobrý podvečer.

SCÉNA 11

Otec už má televizi přepnutou zpátky na kriminálku a ve své sošné pozici na kanapi opřen o levý loket nespouští oči z televize. Teta Magdaléna dopila kávu a ňoumá se v lógru. Bawarski s Knollem jsou u stánku s kariwursty, ovšem tentokrát je stánek opuštěný. Na jeho střeše do tmy problikává světlá reklama na coca colu.

Bawarski To jsi ho musel hned sebrat? Paseme po grázlovi kardinálního kalibru a tohle byla jenom malá ryba.

Knolle Musel. Malý ryby taky ryby. Když jsme u těch ryb, napadlo mne, neotočíme to a nepojedeme do krčmy U Boatsmana na grundle?

Náhle se vynoří zpod pultu paní Gudrun.

Paní Gudrun Já vám dám grundle!

Pleskne komisaře Bawarského utěrkou do ramene.

Bawarski Jauva!

Paní Gudrun Já vám dám Boatsmana!

Knolle Tady jste, my už mysleli, že je váš stánek zrušenej.

Otec U Boatsmana to ještě existuje! Vzpomínáš na Marcinka, bydleli s náma kdysi v Belojanisce. V osmašedesátym jsem byl za nim tady v Hamburku. Po vyučení dělal kormidelníka u Československý plavby labsko oderský a U Boatsmana jsme mívali trefpunkt. Naše nekonečný debaty, jestli zůstat nebo ne, když nad tím teď přemejšlim, jsem sebezáchovně vymazal z paměti. Co je ale neuvěřitelný, zůstal mi v ní automat na kuličkový žvejkačky v koutě za barpultem. Strojníkovi z řeckýho škuneru upadnul knoflík od bundy. Vhodil ho do toho automatu a vykutálela se na něj pestrobarevná hrst. Se žvejkačkama věděl ještě míř co si počít, než prve s utrženým knoflíkem. (K televizi) Srabi, ukažte nám jak to vypadá U Boatsmana.

Teta Magdaléna Marcinka jsem neviděla -

Otec O nic jsi nepřišla.

Marcinek (v hledišti k manželce) Rudla vytahuje stokrát omletý historky, protože ví, že nemá s těma změnama pravdu. V tomhle případku mu to ovšem odpouštím. Moderna je přece báječná, je-li post. To je gesamtkunstwerk podle mýho gusta. Obyčejnej kormidelník na Labi jako já a promítnu se zároveň v knize a v divadelní hře a ještě prostřednictvím Boatsmana v televizi. Mám to odsud drobet na šreko, ty vidíš na celou obrazovku?

Marcinková zakrouťí hlavou.

Marcinek Bawarski jak si zapálil doutník, dal bych ti cígo. Už aby byla přestávka.

INTERMEZZO

Kvůli tomu, jak je člověk při sešněrovávání rolek opatlaný hořčicí, vaří Jeroným španělské ptáčky sporadicky. Na druhou stranu je tohle jídlo sympatické svým rytmem. Beefsteak to je báseň, několik veršů, víc či míň, podle toho jak ho kdo rád propečený a konec. Zato u ptáčků lze výběrem komponentů do rolek a omáčkou sklenout příběh. Příběh s nepříliš komplikovanou zápletkou, přiměřeně dlouhý a se svižnou pointou. Románem mezi jídly je třeba kohout na víně podle Edouarda de Pomiane. Toho ukuchtit se nikdy Jeroným nepokusil. Venkoncem není žádný romanopisec. Sám o sobě prohlašuje, že je frckař. Nejdelším literárním útvarem, na který se do svých čtyřicetin zmoohl, je novela. K románu je potřeba zasednout, určit si denní penzum a psát a psát kapitolu za kapitolou. Jeroným píše po větách. Veškeré jeho knihy vznikly poslepowáním vět načmáraných do notesu při vaření. Do toho notesu, který momentálně leží na kuchyňské lince u sklenice sterilovaných okurek. Mezi třetím a šestým lahvovým pivem se Jeronýmovi píše i vaří nejlépe. Dosud to jsou jenom nahrubo pokrácené věty vhozené na pánev. S třetím pivem se ale uděje cosi těžko postižitelného

a Jeroným tiše sleduje a nechá to probíhat a nechá věty na pánvičce přismahnout a sleduje svou ruku, natáhne se za ní a nechá ji ze skříňky s kořením vylovit muškátový oříšek. Teď je tu Jeroným jenom na to, aby vzal struhadlo a oříšek nastrouhal, avšak kolik špetek ho do pánve přijde, to určuje kdosi mimo něj. Nezasahovat a nechat to probíhat. O nic víc nejde. V literatuře ani ve vaření. A najednou se všechny ingredience promění v matérii, v které Jeroným svoje nahrubo posekané věty už nepoznává. Nabere matérii na vařečku a okoštuje.

SCÉNA 12

Zazvoní mobil. Lilly Marlene. Na displeji se objeví jméno Jeronýmova nakladatele. Jeroným zaváže poslední ptáček, odkousne nit a utře si ruce do utěrky.

Jeroným Jeroným. Nazdar, děje se něco? *(poslouchá)* Ne. *(poslouchá)* Ne. *(poslouchá)* Definitivně tu sbírku. Už je to v podstatě hotový, jenom vymyslet věšák na kteréj básně navěsit, aby to drželo po kupě. *(poslouchá)* O otcovi to zaprvé nemám dopsaný, ale předevsím to není určený pro publikování. *(poslouchá a s telefonem u ucha popochází po opačném okraji jeviště, než je otec s tetou Magdalénou)* Věř mi, že to není nic víc, jenom pár scén, který jsem si za poslední rok zaznamenal, aby mi nehráblo. *(poslouchá)* Říkal jsem ti to už odpoledne. *(poslouchá)* Ne.

(poslouchá) Dohodli, jsme se na básničkách. Copak to necejtíš, že tohle vydat nejde, že bych mu neskutečně ublížil? Něco jiného je, když se členové rodin spisovatelů poznají v některých rysech vyfabulovaných postav a něco jiného je zobrazit někoho natvrdo, to potom není literatura, to je jako stenografickéj protokol od soudu. *(poslouchá)* Víím, že je to stará vesta. *(poslouchá)* Co Irena? *(poslouchá)* Neodbočuju. Proč se drásat ještě takovejhlema dilematama, když literatura na mým srabu nic nezmění?

Zatímco Jeroným telefonuje, otec se poprvé za celou hru zvedne z kanape. Posadí se, televizní ovladač vezme a energicky jej položí před tetu, až hrnek s kávou na stolku poskočí.

Otec Přepni si to na jakej program chceš. Magdo, promiň, já musím něco dořešit s Jeronýmem. *Burácivými kroky oddusá k Jeronýmovi. Stoupne si před něj a z bezprostřední blízkosti několika centimetrů mu zařve do obličeje* Seru ti na Marcinka!

Jeroným To není Marcinek.

Odtáhne se od otce, ale ten znovu agresivně předstoupí až před něj.

Otec Seru!

Jeroným Zbláznil ses? Marcinka vůbec neznám, vždyť to je tvůj známěj, ne můj.

Otec S kým se tu teda jako pubertální čurák už hodinu vykecáváš vo hovadinách?

Jeroným *(do telefonu)* Moment.

Otec Hovno moment, hodinu!

Jeroným To je můj nakladatel.

Otec Nelži, říkal jsi, že jsi s ním byl odpoledne.

Jeroným No a? Uzavírá edičák na příští rok. To jsou vždycky záležitosti na dlouhý lokte, co má šanci na dotace a co odsunout. Bych rád u něj uplaciroval sbírku.

Otec Jestli si za celý odpoledne neumíte říct takovouhle primitivní banalitu, potom mu vyříd, že je zrovna takovej čurák jako ty!

Otec sotva popadá dech, jak se vyřval z hloubi plic, obrátí se, ale tentokrát Jeroným jemu zatarasí cestu, přiblíží se k němu, až se břícha a hlavy obou mužů téměř dotýkají.

Jeroným Volá mi ze svého mobilu za svoje peníze, není akcionářem Vodafonu, takže o co ti jde?

Otec No, dělej, jak myslíš.

Odstrčí Jeronýma a odejde.

Jeroným *(do telefonu)* Slyšel jsi ho? Minulou sobotu jsem si hned po příchodu z nákupu do notesu zaznamenal jeho tirádu na nástupišti globusového autobusu. Slovo globus vyskoloňovaný globusu vedle autobusu vyzní obzvlášť pikantně. Už když otevírali hypermarkety na Černým Mostě, měli na letáčkách kterejma nám zaneřáďuju schránky Globusu. Docela by mě zajímalo, jestli prvotním barbarem byl zadavatel nebo reklamka, která jim dělala kampaň. Dlouho jsem srdnatě hájil tvar globu, ale potom jsem si řek

– (*pauza*) vlastně nic jsem si neřek. Vem je čert a tu tirádu z nástupiště sem dám a bude.

Pohlédne na rozevřený notes. Jde a zavře ho. Znova ho otevře. Zavře a otevře a zavře, než je zavřený akorát podle jeho neurotických představ. Zavření symbolicky zapечатí sedmým poklepáním mobilem na desky notesu.

Jo, taky mi ve sluchátku něco bouchalo. (*poslouchá*) Už tě slyším v pohodě. Kde nás to přerušili? Prostě hned jak skončí tahle scéna s telefonem tak sem prsknu nástupiště. On se se mnou taky nemaže. (*poslouchá*) Samo. (*poslouchá*) Scéna s telefonem má skončit prdelně, takže čau, jdu to dovařit.

SCÉNA 13

Otec

Ježiš ten mě rozpálil do běla. Než jsi přišla, porafali jsme se jak psi. Nezdál se mu Herkules. Přitom moc dobře vim, jak ho má rád. K tomu zatracenému pivu si ho vždycky zvečera odřízne řádkový kolečko, vidim potom v koši šlupku na palec silnou. Já nevím, jak je to u vás, ale u nás jsme za tejdén vyjedený do mrtě. Na větší nákupy není čas, maximálně zaběhnu do Meinla pro čerstvej chleba nebo když nám došla rama. Proto jsem se s ním chtěl poradit a naplánovat na sobotu, co nakoupit v Globusu. Jestli nedochází třeba strouhanka nevím. Myslel jsem,

že se podívá. Místo aby přišel s nějakým nápadem, vzal z lednice úplně čerstvou nenačatou šišku a začal pitvat etiketu. Běž se do tý lednice podívat a uvidíš sama, jestli tomu Herkulesu něco je.

Vezme tetě Magdaléně ovladač a zaujme svou loktem podepřenou sfingoidní pozici na kanapi.

Jeroným Jak etiketu? Kdyby ses do tý lednice šla podívat, viděla bys, jak je nařachaná.

Teta Magdaléna Pojdme se bavit o něčem jiným. Dosud jsi mi neprozradil, kam dáváš kapary. Jestli do závitků nebo až do omáčky.

Jeroným S tou lednicí jsem to plácnul, ani by mne nenapadlo brát tě za arbitra. Jsme na divadle, ne u soudu.

Teta Magdaléna Máš recht. (*přehnaně teatrálně*) Globe má přece Shakespearovskej šmak!

Jeroným Šmak jurodivýho spektaklu. Nahoře na galeriích londýnskýho Globu diváci utržení ze řetězu říčeli a dupali, zpíjeli se vínem, zatímco dole pod nimi -

Teta Magdaléna Potulní herci v odrbaných kostýmech recitovali archetypální příběhy.

Jeroným Kdežto v Globusu našich věků? (*pauza na nádech*) V Globusu našich věků můžeme dupat a říčet leda u pokladen. Othello je konzerva lančmítu na pásu. Jago nejjoříškovější čokoláda.

Teta Magdaléna Co Desdemona?

Jeroným Desdemona se sice škrtí, ale o mikrotenovej sáček navíc.

Teta Magdaléna Na ředkvičky?

Jeroným Na rohlíky. Po předchozích scénách snad nemůžu bejt nařčeněj z freudiánství, že papouškuj otcovy názory, ale od Globu ke Globusu kulhá to napříč staletíma od desíti k pěti.

Místo tety Magdalény dojde k lednici Jeroným. Otevře dveře, ovšem nevyndá z ní Herkules, jak by se dalo předpokládat, nýbrž překvapivě pomeranč.

Ovšem pojmu-li globus v nejpůvodnějším smyslu slova -

Roztočí pomeranč na ukazováku, jako globus okolo osy, druhou rukou ukazovákem a prostředníkem přebíhá po rovníku, seskočí dolů, běží po podlaze, až zmizí v zákulisí. Nato se objeví s nákupním vozíkem.

SCÉNA 14

Na nástupišti autobusu, který vozí zákaznický od Globusu na metro, postává shluk lidí s nákupními vozíky a igelitovými taškami. Na sloupu nad jejich hlavami blikají číslice digitálních hodin. Právě ukazují 3 minuty 25 vteřin.

Otec Připomeň mi doma, abych se podíval do papírů.

Jeroným Do jakých papírů?

Otec To je jedno. Stačí, když mi připomenesh papíry. Ve středu jsme měli na kulečnicku menší diskusi ohledně jahelky. To je u mlejna takovej forštelung na dělání jáhel z prosa.

Jeroným Co je na mletí máku?

Otec Co sem pleteš mák?

Jeroným Napadlo mě to.

Otec Počkej, jakěj mák?

Jeroným Žádnej. Jahelka. Pokračuj, jak to s ní dopadlo.

Otec Marcinek taky nevěděl, přesto trval na tom, že je jahelka na mletí otrub. Stockinger přišel s céděčkem toho písničkáře Jahelky, tím to vlastně začlo. Horvát, že jahelku měli u Singrovky, tomu nasadil korunu. Věděli pen-drek, ale ze mne nebudou dělat ouchcapka, na internetu jsem našel jahelku s nákresem mlejnskýho složení a legendou dostatečně srozumitelnou -

Nedokončí větu. Na hodinách odbliklo 520 Otec zkoprněl a docela mimo sebe hledí, jak na hodinách přirůstá čas. 521. Jeroným si domyslí, že zítra na kulečnicku poslední kamarády, kteří mu zbyli, utluče nákresem jahelky hlava nehlava, jen aby utrpěl pravdu.

Otec Maj teda intervaly.

Na hodinách odblikne 640.

Otec Než přijede a než nastoupíme, bude minimálně 732.

Znova pohlédne na hodiny.

Otec Už toho mám ale dost. Zase vytvořej umělej důvod proč zdražit tramvajenky! (k Jeronýmovi) Kolik je na těch hodinách?

Jeroným 830

Otec Jenom se chci ujistit, abych náhodou někomu nekřivdil, když nemám brejle, jestli jsem se nepřekouknul. To taky můžou mít interval deset minut a co? Hovno!

Vzápětí dojde na jeho slova. Na hodinách odblikne 1000. Autobus přijíždí do stanice a do napjaté atmosféry, kterou on sám vyvolal, zařve otec závěrečnou tečku.

Otec To je šarlatán!

Jeroným vyprskne smíchy a spolu s ním ostatní na nástupišti.

Otec zbrunátní, z vozíku vezme nákup, zdvihne ho do výše a upustí na nástupiště. Střepy z rozprsknuté skleničky s kapary proříznou igelitovou tašku. Na zem vyhřeznou z mikrotelevního sáčku rohlíky, zdemolovaná konzerva lančmitu, rozlomená nejoriškovější čokoláda, to vše se válí v kaluži mléka vyteklého z krabice. Ze špaget je drť. Z chipsů prach.

Abys věděl, jak je rozdíl mezi šarlatánem a šlendriánem.

SCÉNA 15

Jeroným klečí u kbelíku a šůruje podlahu. Otec procvaká ovladačem všechny čtyři programy a vrátí se na kriminálku. Do služebny hamburského komisařství se vřítí policejní rada. Proběhne kolem komisaře Hübschmanna, posunkem ho pozdraví a pokračuje kancelář.

Hübschmann Dobrejtro šéfe, co že jste najednou ranní ptáče?

Policejní rada Měli byste si chlapi vyvětrat, máte tu zahuleno jako v komíně. Vy přeci Hübschmanne nekouříte. To vám nevádí ty Bawarského doutníky? Já nekouřím už měsíc a kdykoliv sem vejdu je mi na udušení.

Ze zadní části kanceláře se ozve komisař Knolle.

Knolle Že jste se nikdy nezeptal mne?

Policejní rada Vás se zeptám až na vás přijde řada a na něco docela jiného. Odkdy tu je automat na capuccino?

Hübschmann Přivezli ho sem předevčirem.

Policejní rada Kdo ho objednal?

Hübschmann Vy, šéfe.

Policejní rada si začne prohledávat kapsy u kalhot. Nato rozepne kabát a propátrá kapsy i u něj.

Knolle Bych si nebyl ani pomyslel, že jednou budu uplácet policejního radu. Palcem a ukazovákem cvrnkne do vzduchu pěticentovou minci. Šéfe, postřeh!

Teta Magdaléna při zmínce o capuccinu mimoděk uchopí hrnek s dopitým kafem. Lžičkou zakrouží v lógru. Z předešlého bratrova výstupu je značně zrozpačitělá.

Otec Neňoumej se v tom lógru, nejhorší na žaludek, co znám, je jíst lógr. Si ségra koleduješ o vředy.

Policejní rada Obával jsem se, že až přestanu kouřit, že si nebudu moct kafe dát. A víte, že ne? Dokonce až teprve teď si kafe začínám vychutnávat. Cigáro mi nechybí, ovšem ten Bawarského doutník mne drásá, to je zajímavé. Dokud jsem kouřil, doutníky mi smrděly. Kdepak je původce mého utrpení?

Knolle Pokud není u buřtstánku paní Gudrun a neče se kariwurstem, měl by sedět v autě a sledovat našeho muže.

Otec (*k Jeronýmovi*) Neřízni se, jsou tam střepy z rozbitý skleničky od kaprat. Bejt tebou na to šůrování se vykašlu. Vytrěš to potom, až Magda odejde.

Teta Magdaléna Už asi přestalo pršet.

Otec Sed', kam bys chodila. Jestli to chce vytřít pořádně a ne co je mokrá to je čistý, musí dát do vody jar. Jeronýme, slyšíš?

Jeroným Jo, Bawarski přestal kouřit.

Teta Magdaléna Půjdu.

Otec (*k Jeronýmovi*) Pro mne za mne si teda vytírej do aleluja.

Jeronym vyždímá hadr do kbelíku. Pro spisovatele je svůdné odbýt jeho počínání tímto klišé. Na klišé se obecně zahlíží, přitom na něm není nic špatného. Naopak. Klišé je všem známá ulička, skrz kterou se čtenář posune o kus dál ve spletitém labyrintu textu. Pro Jeronýmův způsob vytírání podlahy by však použití klišé nebylo případné. Hadr je starý ručník. Potíž spočívá v jeho vzoru. Na jevišti to vypadá následovně. Švunk hardem po podlaze. Rozestřít hadr, srovnat ho lícem navrch. Pod saponátovou pěnou plnou stře-

pů a zelených kuliček kapary najít stylizovaný list lilie. Dotknout se listu. Namočít hadr s palcem přitlačeným na vzor lilie. Zatímco z hadru crčí čůrky vody zkontrolovat palec. Je na lilii. Namočít hadr. Zkontrolovat lilii. Na televizní obrazovce zatím vešel do kanceláře komisařství Bawarski.

Policejní rada Zase s doutníkem!

Bawarski Co je zvláštního na doutníku za dvě euro od nás z trafiky?

Knolle Vysvětlím ti to pozdějc.

Bawarski Sledovali jsme s Knollem našeho muže a mám pro vás šéfe moc zajímavou informaci, která dosavadní pátrání obrací naruby.

Znělka.

Reklama.

Nad jevištěm prolétne trojplošník Fokker DR.I, model z roku 1917. Udělá looping a k Jeronýmově kbelíku se na padáčku snese plyšový sysel.

Teta Magdaléna Jé! Můžu si ho, Jeronýme, vzít?

Otec Že se vůbec ptáš, co by dělal se system.

Teta Magdaléna Olinka přichází do věku, kdy je posedlá po plyšákách.

Otec Dej jí ho, za chvíli sem spadne novej sysel. Melou tu reklamu furt dokola, přitom nikdo nepozná na co je. Zato je hlučná a smradlavá. Fokker s čoudícím motorem mi lítá skrz kvartýr, pro koho takovýhle reklamy dělaj, pro efekt je to uboze málo nápaditý.

Teta Magdaléna Díky Rudlo za sýslíka a já půjdu.

Otec Pozdravuj a vyříd' Jirkovi, ať si zapíná bundu,

V poslední době mám na kulečnicku problém, když je koule na druhý straně stolu ji vůbec trefit. Pro takovýho Marcinka je kulečnická hra, ale pro mne je nevidět hotová katastrofa. Kulečnick je to poslední, co mi zbylo. V kvartách mi generál poklesnul na 2,3 a jestli to bude pokračovat, dostanu se pod dvě. To můžu rovnou s kulečnickem skončit.

V hledišti

Marcinek Co to povídá?

Marcinková Říkala jsem ti, že s věcmi kolem kulečnicku mi máš dát pohov. Já vím houbeles, co je generál a ani to vědět nechci.

Marcinek Generál je průměr za všechny odehrané partie od začátku sezóny.

Marcinková Budeš se divit, ale na mysli mi rozhodně nevytanul nabařtipánovanéj vojcl se zlatejma epoletama na ramenou.

Marcinek Hned se nečil. Chtěl jsem akorát říct, že už generál po dvě má.

Na jevišti

Otec Co je horší než ty zatracený oči, už si nevěřím. Kvarty byly odjakživa mojí parádní disciplínou a najednou si nejsem jistej, jakou mám dát faleš. Kdyby mi to někdo řek před pěti lety, myslel bych že je mešuge.

Jeroným Kulečnick nade vše.

Otec Řek jsem ti nech mě bejt. Kulečnick je metafora, to mám divákům vyprávět, že mi praskly hemeroidy? Než jsem se dobelhal na záchod do metra krev mi prosákla skrz

kalhoty. Smradlavá skvrna přes celej zadek (*k divákům*) a Jeroným hned navrčenej proč jsou v umyvadle namočený moje manšestráky. Proto! Stáří je nesdělitelný, toho se ho musíte dožít. Na jednu stranu je to privilegium, na druhou naprostá beznaděj. Strašně moc bych se chtěl ještě jednou podívat do Tábora. Než postavili most bejval na parckáně přívoz a plavecká hospoda, kde dělali cmundu. Ale jakou cmundu. To není nostalgie. Každěj máme jiný gusto, někdo jede do Bretaně a na příští dovolenou do Řecka a na přespříští zase do Řecka, ale protože loni byli na Thessaloniki, musej letos do Mykén a vidět Lví bránu. Mně bohatě postačí podívat se na ni v knížce nebo na internetu. Vracet se s odstupem času znova na ty samý místa, když se nad tím zamyslíte, má taky něco do sebe. S nebožkou jsme si říkali, že až budeme na penzi, jak si to užijeme. Namísto cestování jsem teď rád, dorazím-li z kulečnicku domu bez podobně tristní potupy, jaká mě postihla s hemeroidama a svalim se na to příšerný kanape. Byl bych ho dávno vyhodil a koupil si v Ikei nový, na tomhle už mám ale vytačenej důlek. Do něj si dám locket a to vám je úleva.

SCÉNA 17

Jeroným Mně život neprolétává prstama? Kdesi na italský vesnici, už nevím jak se jmenovala při tahu na jih do Afriky lapají do tenátek tisíce střízlíků, koňader a podobný havěti. Na

chodbě za univerzitní čítárnou a mým kabinetem byl na nástěnce pověšené protestní arch s peticí. Mezi řečí o ohrožený budoucnosti ptactva a našich dosud neexistujících potomků mi Irena vetkla do dlaně propisku. Jak jsem se prve do telefonu ptal co Irena, to je ona. Dneska bych se na to asi koukal smířlivějc, vždyť na tom sejde houbeles, co podepíšete a co ne. Dřív podepsat tamto a tamto nepodepsat člověka vymrštilo na úplně jinou oběžnou dráhu, než když tamto nepodepsal a tamto zas jo. Bohužel mám po otcovi, že do mne vjede rapl. Taky metafora, ti tažní ptáci. Prostě můj nakladatel se s Irenou nepouštěl do diskusí o předrevolučních časech, kdy ještě tahala kačátko po dvorku a rovnou jí nasmkal do gramofonu. V březnu bude rodit. Já jsem nikdy svý vztahy nedotáhnul až sem.

Otec pohlédne na řečnického Jeronýma, chopí se ovladače a pustí zvuk televize naplno. V užívání ovladače je naprostý virtuóz. Co podle učebnic psychologie o nonverbální komunikaci sděluje postavení těla, to otec při svém polehu na kanapi řekne ovladačem. Momentálně říká, že Jeronýmovy pindy nemíní dál poslouchat.

Jeroným Není to v tom, že jsem už soužitím s otcem zmrvenej? Že už jsem překročil hranici, za kterou je mi nejpřednější vyšňovaná podlaha? Proč si to nepřiznat, na účet mizérie je k otcovi nutný připsat všechny ty vypitý piva. Minerály obsažený v pivech

ze mne udělaly fosilního trilobita. (*zanotuje si*) Člověk ze zoufalství snadno pomate se, muchomůrky bílé, budu sbírat v lese.

Plastic People of the Universe neříkají nic otci, Ireně, ani Jeronýmovu nakladateli.

Marcinková (*v hledišti k manželovi*) Na Otradovce to Jeroným házet nemůže, jeho problém není v tom, že by se nedoved osamostatnit od autority. U dřezu támhle vidím jeho notes. Jestli chce opravdu vědět, v čem je jádro pudla jeho promarněného života, potom v tom notesu. Pořád něco píše a co z toho? U nakladatele, který opovrhuje, vydá knížku. V ní znectí otce i nás dva, ublíží několika lidem a tím celá paráda hasne. Dvě tři recenze v časopisech. Jeronýmův problém je, že neosamostatnil od literatury.

Marcinek Ty jsi zas chytrá jako rádio. Co to Jeroným říkal?

Marcinková Nic, zpíval si.

Marcinek V tomhle punktu si s Otradovcem můžete podat ruku, ty taky vždycky všechno prokecáš. Co si to zpíval?

Marcinková Vim já? Něco o prašivkách.

Marcinek Koukám, že Plastici neříkaj nic ani tobě.

Na jevišti

Jeroným Že bych se na to nevysral, šůrovat každou šlápotu.

Hadr mrskne do kbelíku a po mokré podlaze přejde k lednici. Otevře si pivo, zhluboka

se napije a odřihne si. Podle vypitých lahví postavených u boku kuchyňské linky je to dnes Jeronýmovo sedmé.

SCÉNA 18

Na sporáku se v kastrolu dusí závitky. Na menším hořáku Jeroným rozpustil v pánvi máslo a právě smaží jížku na zahuštění omáčky. Otec po neočekávané návštěvě tety Magdalény opět zaujal pozici v polosedu, při níž má levý loket zanořený do důlku mezi pružinami v matraci tmavě zeleného kanape. Maricinek už nevydržel sedět bez cigarety a ačkoliv představení má před svým vyvrcholením, odplížil se z hlediště. Zapálil si sotva za ním zaklaply dveře do foyeru. Do hlediště už se nevrátí. Počká na manželku u šatny. Co slyšel od Otradovce na svoji adresu si musí probrat v hlavě a při takhle závažném přemýšlení je cigáro nejprůhodnější společník.

Otec Podívejme se na něj na filouska nadrátovaného, teprve teď konc mi to došlo, že mrsknul hadr do kýble. Odkdy se tady má čím mrskat? *Uchopí ovladač. Vzápětí ovladač prosvítí nad sporákem a těsně mine Jeronýmovu hlavu. Dopadne na zem tlačítka dolů a na televizní obrazovce se místo kriminálky objeví liány proplétající se džunglí. Dávaj dokument o Nový Guinei, co s ním celej tejdén prudili v upoutávkách. Budeš se dívat?*

Jeroným Ani ne.
Otec Myslel jsem si to. Dřív ses díval na kdejakou pičovinu a najednou na televizi nemáš čas.

Jeroným propasíruje jíšku, cedník a vařečku odloží do dřezu. Vezme notes a do notesu si zapíše krátkou poznámku.

Otec Předem mnou ten svůj notes chovávat nemusíš. Nemysli si, že jsem si nevšimnul, že si furt něco píšeš. Očividně to ale nebude ta nová sbírka o který si dokola telefonujete s nakladatelem. Co tam s těma ptáčkama ještě šachuješ? Za chvíli budou na Primě zprávy. (pauza) Mě snad donutíš zase vstát.

Se supěním vstane, dojde ke kuchyňské lince a vyndá sběračku, čímž zborťí Jeroným mem vytvořený zákryt mezi přibory. Rychlým pohybem šuple se lžičky posunou a přestanou být naskládané kolmo na sebe. Nejhořejší lžička dokonce přepadne mezi vidličky. Co se stalo vyčtou diváci z Jeronýmovy útrpné grimasy. Otec nabere omáčku. Vyfouká ji ve sběračce. Okošťuje.

Došlo na moje slova, s těma kaplatama má bajšmak.

Jeroným Kapary tam z nám oběma známého důvodu nejsou.

Otec Když jsi byl otevřít Magdě podíval jsem se na to tvoje sepisování. (Odloží sběračku, uchopí notes, prolístuje ho a začne číst.) Do krájení masa vložil mnohonásobně víc síly, než bylo potřeba. S každým řezem stále více

otupělejší ostří nože zanechávalo na prkénku hluboké rány. Jak poséval prkénko dalšími ranami, racionální opodstatnění svého počínání nenacházel. Prostě neměl ten nůž rád. Neměl ho rád už od samého začátku, kdy ho otec v Globusu koupil. Ukaž, co to máš za kudlu. To říká otec, teda já. Postava, která se jmenuje Jeroným, mu jak to máš ve zvyku odpoví neodpoví - Děje se něco? Podle toho kolik je tu dialogů to vypadá na divadelní hru. Oprav mě, jestli se mýlím.

Jeroným Dost podstatně. Z toho, co předstíráš, že čteš, není v notesu napsaný skoro nic. Co máš pořád s tím nožem?

Otec Hovno o posraný kudle! O čem se tady bavíme? (*stupňovaně řve*) O kaprletech, kterejma jsi přes moje varování domrvil večeři!

Zaklapne notes. Jeroným reflexivně zkříží předloktí. Roh notesu sklouzne po rukávu košile a zaryje se mu do solaru. Jeroným se zapotáčí, notes spadne na zem. Otec přeplněný hněvem si začne pískat. Ostré agresivní hvizdy bez melodie. Odkopne notes, odstrčí Jeronýma od sporáku a sáhne do hrnce s omáčkou. Mezi palcem a ukazovákem rozmačká jeden z ptáčků. Ve vzduchu zatřepe spálenými prsty.

Otec Recept po babičce horoměřický! Zase ti přiště na nějakej tvuj opileckej blud naběhnu, ty neřá (*zakucká se*) ne neřád e e e e !

Hra, kterou právě dočítáte, má název Španělské ptáčky z dobře promyšleného důvodu. Od samého počátku je v ní pod slovy

banálních dialogů přítomna nevyřčená otázka, zda se soustem odervaným ve vzteku i s kusem niti otec zadusí nebo ne. Jak to dopadne ví jedině Jeroným. Při své neuróze by měl být na pokraji duševního zhroutení, ale paradoxně je klidnější, než byl kdy v celém svém dosavadním životě. Divákům se naskýtá následující pohled kuckající otec se zmítá u sporáku nad kastrolem s ptáčky. Za ním stojí Jeroným, ruku ve výši otcových lopatek má napřaženou k úderu. Na ni je z provaziště namířen bodový reflektor.

Okamžiky váhání jsou bez konce.

OPONA

Michal Šanda

ŠPANĚLSKÉ PTÁČKY

**Současná česká hra
2005–2006
svazek 10**

V roce 2006 jako samostatně
neprodejný svazek edice Současná česká hra
vydalo nakladatelství Větrné mlýny
(Petr Minařík), Traubova 3b, 602 00 Brno
E-mail redakce@vetrnemlyny.cz
www.vetrnemlyny.cz
Odpovědná redakce Lubomír Šůva a Petr Minařík
Typografie Pavel Řehořík
Sazba Větrné mlýny
Tisk Reprocentrum Blansko
Náklad 400 výtisků
Počet stran 52
Vydání první

ISSN 1213-7022

Projekt podporuje
Nadace Český literární fond

